

MALOWANIE OLEJNE

Michał Rosolak

Koniecznym uzupełnieniem prac przy odnawianiu mieszkania jest olejne malowanie okien i drzwi, ścian, mebli, sprzętów, grzejników, rur i innych przedmiotów, których wygląd zewnętrzny przyczynia się do estetyki całego wnętrza.

Dolną część ścian, najczęściej w kuchni, łazience lub w korytarzu, tzw. lamperię wys. 1,50—1,80 m. należy malować olejno w kolorach o odcieniu tym samym, w jakim zostały uprzednio pomalowane ściany. To samo odnosi się do grzejników i rur. Natomiast drzwi i okna wymagają malowania i lakierowania na biało.

Malowanie olejne, podobnie zresztą, jak i klejowe, ma na celu przede wszystkim zabezpieczenie powierzchni ścian, urządzeń i przedmiotów przed zniszczeniem oraz umożliwienie utrzymania czystości i estetyki wnętrza.

Przed przystąpieniem do właściwej pracy należy przygotować potrzebne narzędzia i przybory oraz materiały, jak również zapoznać się z techniką malowania i z przepisami BHP.

Jakie przygotować do pracy narzędzia i przybory? Podstawowym narzędziem stosowanym do malowania olejnego i lakierowania jest pędzel pierścieniowy. W handlu sprzedawane są pędzle pierścieniowe różnej wielkości, oznaczone numerami od 2 do 20, to znaczy o średnicach od 20 do 65 mm. Do naszych prac malarskich najodpowiedniejszy jest pędzel pierścieniowy nr 10 o średnicy około 40 mm, do malowania powierzchni większych, i pędzel pierścieniowy nr 4 o średnicy 25 mm, do malowania powierzchni mniejszych. Pędzel pierścieniowy zbudowany jest z wiązki szczeciny długości przecięt-

nie 75 mm. Szczecina jest wzmocniona klejem, obsadzona na okrągłym trzonku i ujęta w metalowy pierścień. Ponadto szczecina jest ściśle obwiązana sznurkiem, co powoduje jej większą sprężystość i umożliwia równomierne rozprowadzenie barwin olejnych z równomiernym naciskiem, bez rozprysków i zacieków. Nowy pędzel pierścieniowy można dodatkowo obwiązać sznurkiem konopnym, jak to wyjaśnia rysunek 1. W miarę zużywania się pędzla należy obwiązanie usuwać i nakładać nowe o mniejszej wysokości. Obwiązanie nie powinno być zbyt długie ani zbyt krótkie. Pędzel pierścieniowy o zbyt długim obwiązaniu nie nabiera dostatecznej ilości farby i nie jest elastyczny. Odwrotnie — pędzel o zbyt krótkim obwiązaniu nabiera farby za dużo i utrudnia jej właściwe rozprowadzenie. Stosowny umiar i doświadczenie zapewnią dobór pędzla umożliwiającego właściwe nanoszenie cienkich powłok olejnych. W technice olejnej są używane także i inne pędzle, jak np.: pędzle trzonkowe w tulejce (rys. 2), pędzle płaskie zwykłe (rys. 3) i pędzle blaszaki płaskie (rys. 4) i okrągłe. O wyborze pędzla decyduje rodzaj pracy i stopień gładkości powłokanych powierzchni. Oprócz pędzli należy przygotować stalową szpachlę (rys. 5), poduszczkę pilśniową (rys. 6), papier ścierny o różnej grubości ziarna i naczynia takie, jak puszki blaszane lub słoiki.

Przygotowanie materiałów będzie polegało na zakupieniu farb olejnych podkładowych i emalii lakierowych w puszkach, terpentyny, rozpuszczalnika olejnego i pokostu. Należy również zakupić przygotowaną fabrycznie szpachlówkę. Wydajność barwny pokostowej przygo-

owanej na białej cynkowej wynosi przy dwukrotnym malowaniu 1 kg na 9 m² powierzchni.

Przed przystąpieniem do właściwego malowania należy usunąć ze ścian starą powłokę barwin i lakierów, zwłaszcza jeśli jest popękana i porysowana. Starą powłokę usuwa się przy pomocy szpachli i lekko szlifuje papierem ściernym. Następnie należy pokostować ścianę w tych miejscach, w których powłoka stara odpadła w czasie skrobienia i szlifowania. Oczywiście, zabieg pokostowania można wykonać na ścianie suchej i omiecionej z wszelkiego pyłu i brudu.

Jeśli chcemy mieć lamperię na ścianie jeszcze nie malowanej olejną, to należy pokostować całą powierzchnię zwykłym pokostem rozcieńczonym terpentyną w ilości około 10%. Tłuszcz nie przesiąknie poza górną granicę lamperii, jeśli przed pokostowaniem nałożymy na ścianę pędzelkiem blazakiem pasek z polityry. Po wyschnięciu można ścianę zagruntować pokostem jeszcze raz. Do wypełnienia wgłębień i uszkożeń używa się gęstej szpachłówki, a do wypełnienia nierówności — szpachłówki z dodatkiem pokostu. Rysunek wyjaśnia sposób nakładania i rozprowadzania szpachłówki przy pomocy stalowej szpachli (rys. 7).

Szpachłówka na ścianie musi dobrze wyschnąć, a więc dopiero po 24 godzinach możemy powierzchnię lekko przeszliować (rys. 8), używając do tego celu papieru ściernego o drobnym ziarnie, nr 1 lub 2. Po zeszlifowaniu powierzchni należy ścianę omieść szczotką i przystąpić do malowania farbą olejną (pokostową) podkładową, o konsystencji śmietany, w celu wzmocnienia powłoki i zmniejszenia jej porowatości. Po otworzeniu puszkii należy usunąć wytworzony na powierzchni kóżuch i łopatką drewnianą dokładnie wymieszać całą zawartość puszkii. Farbę nakładamy w jak najmniejszej ilości i rozprowadzamy pędzlem pierścieniowym kilka razy ruchami wzdłuż pionu i poziomemu (rys. 9).

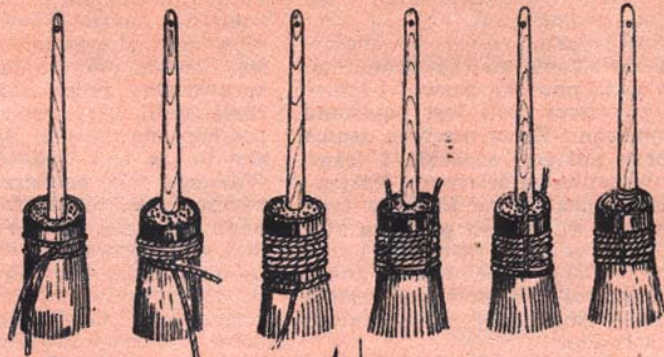
Pierwsze malowanie kończymy ruchem poziomym przy lekkim prowadzeniu pędzla. Nałożona powłoka musi dobrze wyschnąć, aby stała się trwałą. Wyschnięcie powłoki sprawdzamy przez dotknięcie palcami. Jeśli przy mocnym nacisku powłoka się nie lepi do palca, znaczy to, że jest dostatecznie sucha. Wówczas całą powierzchnię należy bardzo lekko przeszliować startym papierem ściernym nr 0, zmieszać z niej pył i przystąpić do naniesienia na nią drugiej warstwy powłoki. Do drugiego malowania farba może być rozrzedzona niewielkim dodatkiem pokostu i rozprowadzona podobnie, jak przy pierwszym malowaniu. Zakończyć jednak trzeba malowanie ruchami wzdłuż pionu (rys. 10).

Druga warstwa musi również doskonale wyschnąć i dopiero po 2-3 dniach, po sprawdzeniu, lekkim przeszliwowaniu i oczyszczeniu przystępujemy do lakierowania powierzchni emalią dostatecznie rzadką, aby można ją było łatwo rozprowadzić pędzlem. Emalia nie powinna być jednak za rzadka, gdyż wówczas ścieka i nie daje po wyschnięciu należytego połysku. Widzimy więc, że prawidłowe malowanie techniką olejną wymaga starannego przygotowania podłoża, użycia dobrych materiałów malarskich i dobrych pędzli, cieniutkiego malowania oraz zupełnego wyschnięcia poszczególnych warstw.

Olejne malowanie drzwi i okien jest w zasadzie podobne do malowania ścian. Należy powierzchnię drewna oczyścić ze starych luszczących się i popękanych powłok farb, wymyć, wysuszyć, zagruntować pokostem, okucia oczyścić z rdzy i zagruntować minią. Seki przeszliować i pokryć szlakiem, zakłócić wszelkie wgłębienia i nierówności, wyszpachłować powierzchnię, przeszliować papierem ściernym, nanieść jedną lub dwie warstwy farby olejnej podkładowej białej, wysuszyć, lekko przeszliować i pokryć białą emalią.

W mieszkaniu posiadamy jeszcze różne instalacje: grzejniki, rury,

sznurek
konopny

korek lub kołeczek
drewniany do
umieszczenia wewnątrz przy
nasadzie

Rys. 1.

obwiązywanie sznurkiem
pędzla pierścieniowego

Rys. 2

pędzel trzonkowy
w tulejce

Rys. 3.

pędzel płaski
zwykły

Rys. 4.

pędzel blaszkowy
płaski

Rys. 5.

szpachla stalowa trójkątna

zbiorniki wodne i inne przedmioty oraz urządzenia, które trzeba zabezpieczyć i ozdobić przez malowanie i lakierowanie (rys. 12). Do tego celu musimy nabyć tzw. lakiery i emalie piecowe, które łatwo wytrzymują temperaturę ogrzewania wodnego, tj. do 100° C.

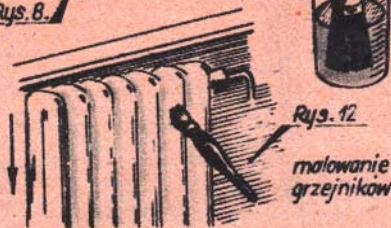
Do malowania i lakierowania piecyków, rur lub elementów urządzeń do gotowania stosujemy olejną farbę zwaną brązem aluminowym, która jest odporna na działanie wysokiej temperatury i zspala się powierzchniowo z żelazem na gorąco. Jednocześnie nadaje malowanym przedmiotom przyjemny, estetyczny

wygląd. Trzeba zaznaczyć, że wszelkie roboty olejne wykonywane na żelazie wymagają staranego oczyszczenia z rdzy i zagruntowania powierzchni powłoką miniowo-olowiową. Technika malowania — jak przy pracach opisanych powyżej.

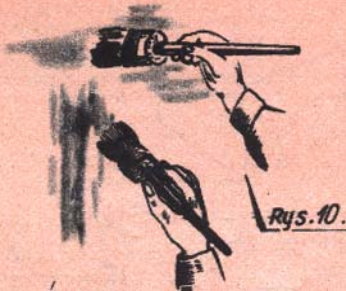
Na zakończenie wypada wspomnieć o wskazówkach dotyczących higieny i bezpieczeństwa pracy. Otóż prawie wszystkie materiały używane do malowania i lakierowania zawierają substancje palne. Przy doprowadzaniu farb i lakierów, jak również i w czasie malowania powstrzymać się trzeba od palenia papierosów, zapalek, świec i w ogó-

sposób trzymania szpachli podczas pracy

nakładanie powłoki czyli sposób rozprowadzania farby

sposób trzymania pędzla przy malowaniu

le być jak najdalej od ognia. Szmaty nasiąknięte benzyną i terpentyną trzymać w blaszanym pudełku pod przykryciem. Drzwi na wszelki wypadek nie zamykać na klucz. Okna trzymać otwarte lub uchylone, aby był dostęp świeżego powietrza. Lakier, a zwłaszcza rozpuszczalniki zawierają często szkodliwe dla zdrowia substancje, jak np. benzen, toluen, alkohol metylowy lub lekka benzyna.

W okresie malowania pędzle przechowywać w naczyniu z wodą, jak to wskazuje rysunek 11. Po zakończeniu prac pędzle wypłukać w rozpuszczalniku, a następnie wymyć

mydłem i ciepłą wodą i trzymać wysuszone w zamkniętym pudełku. Jeśli pozostało nam trochę farby lub emalii, to trzeba na wierzch nalać troszkę terpentyny lub pokostu i szczelnie zamknąć, a następnie przechowywać w chłodnym pomieszczeniu.

Prace malarskie w technice olejnej są pracochłonne, kosztowne, wymagają szczególnie starannego i dokładnego wykonania w okresie wielu dni. Ten trud jednak opłaca się, gdyż służy zabezpieczeniu przedmiotów przed szybkim niszczeniem oraz sprzyja podniesieniu estetyki wnętrza.